

КЫРГЫЗ РЕСПУБЛИКАСЫНЫН
САЛЫК КОДЕКСИН

КЫСКАЧА ТАЛДООСУ

"ТАНДЕМ" ЮРИСТТЕР КООМЧУЛУГУ

"ТАНДЕМ" ЮРИСТТЕР КООМЧУЛУГУ
FACEBOOK: [HTTPS://WWW.FACEBOOK.COM/KYRGYZSTAN.STABILITY](https://www.facebook.com/kyrgyzstan.stability)
INSTAGRAM: @LAWYERS.KG
E-MAIL: KYRGYZSTAN.STABILITY@GMAIL.COM
ТЕЛ: +996 707 177 178
WWW.LAWYERS.KG

Кыргыз Республикасынын жаңы Салык кодекси 2022-жылдын 1-январынан тартып күчүнө кирди (бул Кодекс 2021-жылдын 22-декабрында Кыргыз Республикасынын Жогорку Кеңеши тарабынан жаңы редакцияда кабыл алынды. 2021-жылдын 18-январында бул Кодекске Кыргыз Республикасынын Президенти кол койду жана 2022-жылдын 18-январындагы № 4 Кыргыз Республикасынын Мыйзамына ылайык күчүнө кирди) – мындан ары - «жаңы Кодекс».

Жаңы Кодекске негиздеме-маалымкатка ылайык анын негизги максаттары болуп төмөнкүлөр саналат:

- салык мыйзамын заманбап экономикалык шарттарга көнүктүрүү;
- салык жол-жоболорун санариптештирүүнү андан ары өркүндөтүү;
- ишкердик жүргүзүүнүн бирдей шарттарын түзүү;
- экономиканын көмүскө түзүүчүсүн жоюу.

Салык мыйзамын системалуу түрдө өзгөртүү туура көрсөткүч болуп саналат, мында бул жол-жобого концептуалдык мамилени жана аны өзгөртүү зарылдыгын илимий-практикалык жактан негиздөөнү колдонуу менен мамиле жасоо керек. Жаңы Кодекстин негизги милдети катары «2040-жылга чейин Кыргыз Республикасын өнүктүрүү стратегиясында» аныкталган максаттарга жетүү болушу керек.

Жаңы Кодекс жагымдуу инвестициялык климатты, мыйзамсыз товар жүгүртүүнү аныктоо мүмкүндүгүн түзүүгө, ошондой эле салыктардын чогулушун жогорулатууга жардам берээри болжолдонууда. Бирок, ал концептуалдык жактан иштелип чыкпагандыгын, шашылыш түрдө кабыл алынгандыгын, ошондой эле кабыл алууда бардык тиешелүү мыйзамдык жол-жоболордон өтпөгөндүгүн талдоо көрсөттү. Бул ага өзгөртүүлөрдү жана толуктоолорду киргизүү зарылдыгын сөзсүз түрдө жаратат, ал болсо мамлекеттик саясатты ишке ашырууда туруксуздукка алып келет. Жаңы Кодекске бир катар олуттуу коркунучтар болуп, алар коррупциянын гүлдөшү жана бизнестин көмүскөгө өтүшү түрүндөгү кооптуу кесепеттерге алып келиши мүмкүн экендигин белгилей кетүү зарыл. Мисалга алсак, салык органына укук коргоо органынын функцияларын өткөрүп берүү менен анын ыйгарым укуктарын көбөйтүүдө КР Конституциясында бекитилген мамлекеттик органдардын функцияларын чектөө принциби бузулат. Бул бир эле орган салыктарды администрациялоо функцияларын жана укук коргоо органынын функцияларын бир эле учурда ишке ашыра албастыгын билдирет.

КР Салык кодекси кеңири чөйрөдөгү жактардын кызыкчылыктарына тиешелүү болгон маанилүү ченемдик укуктук акт болуп саналгандыгын эске алып, «Тандем» юристтердин коомдоштугу ушул Кодекске талдоо жүргүздү, аны менен ушул документте таанышып чыксаңыздар болот.

Талдоо өзүнө төмөнкүлөрдү камтыйт:

1-глава. Кыргыз Республикасынын Салык кодексиндеги негизги өзгөртүүлөр.

2-глава. Салык ставкаларындагы өзгөртүүлөр.

3-глава. Кыргыз Республикасынын Салык кодексиндеги тобокелдиктер жана коркунучтар.

1-глава.

Кыргыз Республикасынын Салык кодексиндеги негизги өзгөртүүлөр.

1) КР СКнын 15-беренесинин 2-бөлүгү **Кодекске кандайдыр бир өзгөртүүлөрдү киргизүү бир жылда бир жолудан ашыкча эмес жүргүзүлөт**, ал жеткис күчтүн жагдайлары пайда болуу, карама-каршылыктарды жоюу же ушул Кодекстин 17-беренесинин 4-бөлүгүнө ылайык чечимдер кабыл алынган салыктык укук мамилелерин жөнгө салуу үчүн зарыл болгон ченемдер жок болгон учурларды кошпогондо, ал кийинки календардык жылдын биринчи январынан баштап күчүнө кирээрин белгилейт. Бул ченем оң өзгөртүү катары бааланат, анткени салык системасынын туруктуулугун жана бизнести жүргүзүүнү эффективдүү пландаштырууну камсыз кылат.

2) КР СКнын 20-беренесинин 1, 2-бөлүктөрү **Салык кодексинин ченемдерин колдонуу жөнүндө талаш-тартыштар келип чыкканда ыйгарым укуктуу мамлекеттик органдардын жазуу жүзүндөгү түшүндүрмөлөрү салык кызматынын органдарынын аткаруусу үчүн милдеттүү жана укук коргоо жана сот органдары тарабынан салыктык талаштарды кароодо далил катары кабыл алынышы мүмкүн экендигин белгилейт**. Бул ченем салыктык талаштарды кыйла эффективдүү чечүүгө жардам берет. **Ошону менен катар, мындай демилге укук колдонуу тажрыйбасында жаңы болуп бир катар юридикалык суроолорду жана талаш-тартыштарды жаратышы мүмкүн экендигин белгилей кетүү керек.**

3) КР СКнын 255-беренесине ылайык **товар жүгүртүүсү 30 млн. сомго чейин болгон чакан бизнес эле эмес, ошондой эле орто бизнестин субъекттери пайдага салыкты, сатуудан алынган салыкты, салык салынуучу жеткирүүлөргө КНСТИ төлөөнүн ордуна бирдиктүү салыктын негизинде салык салуунун жөнөкөйлөтүлгөн режимин колдонуп жана кварталына бир жолу бир отчет бере алышат**. Бир жагынан алганда бул ченем жакшы, анткени ишкердик субъекттери үчүн жеңилдик болот, бирок ушул ченемдин эффективдүүлүгү жөнүндө маселе калат, анткени аны бир нече юридикалык жактарды ачуу жана алардын ортосунда финансылык каражаттарды бөлүштүрүү менен айланып өтүүгө болот. **Ошентип, иш жүзүндө товар жүгүртүүсү 30 млн. сомдон ашкан ири бизнес субъекттери ушул ченемди айланып өтө алышат.**

4) КР СКнын 95-беренесине ылайык «**Жеке жак Кыргыз Республикасынын салык төлөөчүлөрүнөн алынган контролдук-кассалык чектерде көрсөтүлгөн, мындай чектерди ыйгарым укуктуу салык органынын маалымат тутумунда каттоо шарттарында, республикалык бюджетте каралган каражаттардын, салык суммасынын бөлүгүнүн же товарлардын, жумуштардын, кызмат көрсөтүүлөрдүн наркынын эсебинен кайтарып алууга укуктуу**». Башкача айтканда **жаңы КР СК «кэшбек» тутумун киргизүүдө**, бул ишкердик субъекттеринин көмүскөдөн чыгуусуна дем берүүнүн дагы бир механизми болуп калат.

5) **КР СКнын 48-беренеси аралыктан салыктык контролдоо тутумун ишке киргизүүнү карайт**. Ушул тутумда ыктыярдуу негизде катталган жана өзүнүн бухгалтердик тутумуна жетүүнү берүүчү бизнес салыктык текшерүүлөрдөн бошотулат. Бул ченем эффективдүү имплементацияланган учурда тутумдун иши ишкердик субъекттеринин ишине Салык кызматынын кийлигишүүсүн жокко чыгарат, ак ниеттүү бизнести негизсиз текшерүүлөрдөн коргойт жана коррупциялык схемаларга бөгөт коюуга жана экономиканы көмүскөдөн чыгарууга жардам берет.

6) КР СКнын 72-беренесинин 2-бөлүгү **эгерде салык төлөөчүдө текшерүүнүн же такталган отчетту берүүнүн жыйынтыгы боюнча салык бересеси келип чыкса, ага негизги карызды төлөөдө туумдун жана санкциялардын 50%ын эсептен алып салуу берилээрин белгилейт**.

7) **КР СКнын 418, 423, 424-беренелери кийим тигүү, текстиль тармактарынын субъекттерине салыктык жеңилдиктерди берүүнү карайт**.

8) **Тоо-кен кайра иштетүүчү, тоо-кен казуучу ишканаларды, ошондой эле акциздик товарларды өндүрүүнү жүзөгө ашыруучу субъекттерди кошпогондо, иши жеңилдетилген салык алынууга тийиш болгон өнөр жайлык иштин преференциялык түрлөрүнө кирген ишканалардын пайдага салыгы 0%га чейин төмөндөтүлдү**.

2-глава.

Салык ставкаларындагы өзгөртүүлөр.

Бирдиктүү салыктын негизинде салык салуунун жөнөкөйлөтүлгөн тутуму	Мурдагы редакциясы (2008-жылдын 17-октябрындагы КР Салык кодекси, 2021-жылдын 12-сентябрындагы акыркы редакциясында)	Азыркы редакциясы (2022-жылдын 18-январындагы КР Салык кодекси)
Өндүрүш чөйрөсү, соода үчүн айыл чарба продукциясын кайра иштетүү:	а) 4 пайыз – накталай формада; б) 2 пайыз – накталай эмес формада;	а) 4 пайыз – накталай формада; б) 2 пайыз – накталай эмес формада;
2) иштин калган түрлөрү үчүн:	а) 6 пайыз – накталай формада; б) 3 пайыз – накталай эмес формада	а) 6 пайыз – накталай формада; б) 4 пайыз – накталай эмес формада
Кийим тигүү жана текстиль өндүрүшү	-	2027-жылдын 1-январына чейин 0,25 пайыз.
Муниципалдык мончолорду кошпогондо, мончолордун, коомдук тамактануунун, сауналардын жана бильярддын кызмат көрсөтүүлөрү	-	8 пайыз.
Калкка товарларды, жумуштарды, кызмат көрсөтүүлөрдү сатууну ишке ашыруучу жеке ишкер Төмөнкү шарттар болгондо: 1) жеке ишкер кайрадан катталса же көрсөтүлгөн мезгилде башка салык режиминен салык салуунун жөнөкөйлөтүлгөн тутумуна өтсө; 2) түшкөн каражат акыркы 12 ай катары менен 8 000 000 сомдон ашпаса; 3) ушул Кодексте белгиленген тартипте ККМны милдеттүү түрдө колдонуу боюнча талап аткарылып турса.	-	1) 2022-жылы – 0 пайыз; 2) 2023-жылы – 1 пайыз; 3) 2024-жылы – 2 пайыз; 4) 2025-жылдан тартып ушул берененин 1-бөлүгүндө белгиленген ставкалар боюнча.
КНСТИ шарттуу кошуп эсептөө режимин колдонууда товарлардын импорту	3%	-

Пайдага салык		
Жалпы ставка	10%	10%
Алтын камтылган кенди, алтын камтылган концентратты, алтын эритмесин жана аффинаждалган алтынды казып алуу жана сатуу боюнча ишке карата пайдага салык	0%	0%
Тоо-кен кайра иштетүүчү, тоо-кен казып алуучу ишканаларды, ошондой эле акциздик товарларды өндүрүүнү жүзөгө ашыруучу субъекттерди кошпогондо, жеңилдетилген салык салынууга тийиш болгон өнөр жайлык иштин преференциялык түрлөрүнө кирген ишканалар үчүн пайда салыгы	5%	0%
Ата мекендик уюмдардын ири инвестициялардан түшкөн пайдасы: 1) пайдалуу кендерди кайра иштетүүнүн натыйжасында алынган товарларды өндүрүүдөн жана сатуудан алынган пайданы, ошондой эле тоо-кен, байытуу, кокс-химиялык жана металлургиялык өндүрүштүн калдыктарын кайра иштетүүдөн түшкөн кирешени кошпогондо, пайдалуу кендерди казып алуудан; 2) соода ишин жүзөгө ашыруудан; 3) акциздик товарларды өндүрүүдөн жана сатуудан.	Жалпы ставка боюнча	0%
Лизингдик компаниялардын пайдасы	5%	Жалпы ставка боюнча
КНС (кошумча нарк салыгы)		
Жалпы ставка	12%	12%

<ul style="list-style-type: none"> - ЕАЭБ мүчө-мамлекеттерден ташылып келинген иштетип алмачийки заттарды кайра иштетүү - Металл камтылган кендерди, концентраттарды, эритиндилерди жана аффинаждалган металлдарды экспорттоону кошпогондо, товарларды экспорттоо - Жүргүнчүлөрдү, кол жүктү жана жүктү эл аралык ташуулар, темир жол транспорту менен ташууларды кошпогондо - Темир жол транспорту менен эл аралык ташуулар менен байланыштуу кызмат көрсөтүүлөрдү кошпогондо, аба кемелеринин транзиттик рейстерин тейлөө боюнча, ошондой эле эл аралык ташууга байланыштуу кызмат көрсөтүүлөр - Айыл чарба жерлерин сугаруу, калкты ичүүчү суу менен камсыз кылуу боюнча иштеген насостук станцияларды электрдик жабдууга байланышкан кызмат көрсөтүүлөр - салык режими майнинг, акциздик товарларды өндүрүү жана сатуу боюнча иш жүргүзүүчү субъекттерден тышкары Кыргыз Республикасынын калган аймактарына ташып кирүүдө акциз жана КНС салынуучу тамеки продукцияларын өндүрүү жана сатуу боюнча ишти жүзөгө ашыруучу 2000-жылга чейин катталган ишканаларды кошпогондо Кыргыз Республикасындагы эркин экономикалык зоналар (мындан ары – ЭЭЗ) жөнүндө Кыргыз Республикасынын мыйзамдарында коюлуучу талаптарга ылайык ишти жүзөгө ашыруучу ЭЭЗ субъекттеринин иши. 	<p style="text-align: center;">0%</p>	<p style="text-align: center;">0%</p>
<p>Чет өлкөлүк фабрикалардын жеткирүүлөрү</p>	<p style="text-align: center;">Жалпы ставка боюнча</p>	<p style="text-align: center;">12%</p>
<p>САС (сатуудан алынган салык)</p>		
<p>Соода иши жана өндүрүш чөйрөсү үчүн накталай формада төлөнгөн КНС салынуучу товарларды, жумуштарды, кызмат көрсөтүүлөрдү сатууда;</p>	<p style="text-align: center;">1% (соода иши үчүн гана)</p>	<p style="text-align: center;">1%</p>

Башка чөйрөлөрдө накталай формада төлөнгөн КНС салынуучу товарларды, жумуштарды, кызмат көрсөтүүлөрдү сатууда	2%	2%
Соода иши жана өндүрүш чөйрөсү үчүн накталай формада төлөнгөн, КНСтен бошотулган товарларды, жумуштарды, кызмат көрсөтүүлөрдү сатууда	1% (соода иши үчүн гана)	2%
Башка чөйрөлөрдө накталай формада төлөнгөн, КНСтен бошотулган товарларды, жумуштарды, кызмат көрсөтүүлөрдү сатууда	3%	3%
КНС салынуучу жана/же КНСтен бошотулган, накталай эмес формада төлөнгөн товарларды, жумуштарды, кызмат көрсөтүүлөрдү сатууда	0% (мөөнөтүндө чектөө жок)	0% 2023-жылдын 1-январына чейин
Накталай формада төлөнгөн, КНС салынбаган соода иши үчүн	2%	-
Накталай формада төлөнгөн, КНС салынбаган башка иш үчүн	3%	-
Накталай эмес формада төлөнгөн, КНС салынбаган иш үчүн	0%	-
Банк үчүн	2%	2%
Турак жана турак эмес жайларды сатуу боюнча куруучулардын иши үчүн	Жалпы ставка боюнча	2%
Уюлдук байланыш чөйрөсүндөгү иш үчүн.	5%	5%

3-глава.

Кыргыз Республикасынын Салык кодексиндеги тобокелдиктер жана коркунучтар.

1) КР СКнын 55-беренесине ылайык МСКга укук коргоо органынын жана алгачкы текшерүү органынын статусу берилген. Кызматка ыкчам-издөө иш-чараларынын бүтүндөй спектриндеги ыйгарым укуктар берилген. Мисалга алсак, «Ыкчам-издөө иши жөнүндө» КР Мыйзамына ылайык ыкчам-издөө иш-чарасынын 21 түрү бар. Бул Салык кызматына жок эле дегенде 21 кошумча ыйгарым укук берилээрин билдирет, бул чоң тобокелдиктерди жаратат. Бул учурда Финансы полициясын жоюунун максатка ылайыктуулугу тууралуу маселе келип чыгат, анткени окшош ыйгарым укуктарга ээ башка ушундай эле орган түзүлүүдө. Андан дагы, бул өзгөртүү функцияларды чектөө принцибине карама-каршы келет, ал салыктык администрациялоо боюнча ыйгарым укуктар жана салыктык кылмыштар боюнча жазык сот өндүрүшүн жүргүзүү бир мамлекеттик органга таандык болушу

мүмкүн эмес экендигин билдирет. Бул сүйлөм 2018-2040-жылдар мезгилине Кыргыз Республикасын өнүктүрүүнүн улуттук стратегиясынын жоболоруна карама-каршы келет, анда жазалоо тажрыйбасынын деңгээлин азайтуу жана мыйзамдарды гумандаштыруу, ошондой эле экономикалык укук бузууларды декриминализациялоо принциптери камтылган. **Бул ченем салык органдарында коррупциянын гүлдөшүнө кошумча механизм болуп калышы мүмкүн.**

КР Экономика жана коммерция министрлиги бизнес-коомчулуктун өлкөнүн башчысына КР Салык кодексинин жаңы редакциясынын долбоору боюнча ачык кайрылуусуна өзүнүн жообунда бул өзгөртүүнү киргизүүнү КР салык мыйзамынын жетишээрлик деңгээлдеги өзгөчөлүгүн эске алуу зарылдыгы менен жүйөө келтирген, андыктан салыктык укук бузуулар бөлүгүндө сотко чейинки өндүрүш квалификациялык талаптар салык мыйзамынын тереңдетилген билимин милдеттүү тартипте камтышы керек болгон жактар тарабынан өткөрүлүшү керек. Тиешелүү түрдө салык кызматынын органдарынын ичинде алгачкы текшерүү органынын болуусу ушул маселени чечмек. Коомдоштук салык мыйзамдарынын маселелери менен ушул чөйрөдөгү бир багыттагы адистер иштеши керектигине макул, бирок бул МСКга алгачкы текшерүү функциясын өткөрүп берүү үчүн маанилүү аргумент болуп саналбайт, анткени салык мыйзамында адистер МСКда эле болбойт. КР СКдагы бул өзгөртүү коррупциянын өсүшүнө катализатор болуп калышы мүмкүн.

2) КР СКнын 57-беренеси чогултулган салыктардын жана салыктык эмес кирешелердин үч пайызы МСКнын чыгымдарын каржылоого жумшалаарын белгилейт. Ушундай кырдаал 2018-2019-жылдары байкалган, анда Бирдиктүү депозиттик эсеп ачылып, анын каражаттарынын бир бөлүгү (25-30%) укук коргоо органдарынын ортосунда бөлүштүрүлгөн. Ушундан улам ишкерлерден салык кызматына укук коргоо органдарынын кайрылууларынын жыйынтыктары боюнча салыктарды жеткире кошуп эсептөө жөнүндө көптөгөн кайрылуулар келип түшкөн, ушундан кийин бизнестин укуктарын бузуу фактылары болгондугуна байланыштуу бул эсепти жокко чыгаруу жөнүндө чечим кабыл алынган. Бирок эми бул тажрыйба өзгөртүлгөн форматта кайрадан күчүнө кирүүдө. Бул кызматкерлерди сыйлоо үчүн салыктарды негизсиз жеткире кошуп эсептөөгө алып келиши мүмкүн. 2020-жылы МСК 62,9 миллиард сом суммасында салык топтогон. Алардын 3 пайызы (1,9 миллиард сом) – бул көрсөткүчү төмөн болгон кризистик жыл үчүн да чоң сумма. Бул салыктык эмес кирешелерди эсептебегенде салыктарга гана тиешелүү болгондогусу. **Демек, сөз сыйлоо жөнүндө эмес, Салык кызматын каржылоо тууралуу болууда.**

3) КР СКнын 99-беренесинин 1-бөлүгүндө **салыктык жеңилдиктерди алуучу субъекттер үчүн кошумча отчеттуулук киргизилүүдө.**

4) **Жаңы Кодексте салыктык санкциялардын өлчөмдөрү жасалган үкүк бузуу үчүн жазанын бирдей болуу принцибине карама-каршы келет.** Мурда санкциянын өлчөмү жылдык жыйынды кирешенин (ЖЖК) өлчөмүнө жараша болгон. Төмөндөтүлгөн салыктын суммасы ЖЖКдан 2%дан аз болгон учурда санкция колдонулган эмес; эгерде төмөндөтүлгөн салыктын суммасы 2%дан 5%га чейин болсо, салыкты төмөндөтүү суммасынын 50%ында санкция; жана төмөндөтүү суммасынын 5% - 100%дан жогору санкция колдонулган. Жаңы КР СКда санкциянын өлчөмү төмөндөтүлгөн салыктын суммасынын салыктын суммасына болгон катышына негизделген, ал отчетто көрсөтүлүшү керек, бул учурдагы өлчөмдөрдү олуттуу түрдө жогорулатат. Андан тышкары, салык төлөнгөн-төлөнбөгөндүгүнө карабастан салыктык отчеттуулукта чагылдырылган салыктын суммасынын 100% өлчөмүндөгү санкция укук бузууга туура келбейт.

5) **Жаңы КР СК салык талаш-тартыштарын сотко чейинки чечүүнүн альтернативдүү механизмдерин карабайт.** Мурда бизнес-коомчулук жогору турган салык органында салык талаш-тартыштары боюнча апелляцияларды кароо салык төлөөчүлөрдүн катышуусуз көп учурда формалдуу жана субъективдүү мүнөзгө ээ экендигине көңүл буруп келген. Концепцияда апелляцияларды кароонун иштиктүү механизмин иштеп чыгуу боюнча милдет коюлган, бирок жаңы Салык кодексинде мурдагы эле ченем калды.

6) **КР СК кайтарым КНСТИ жана электрондук кызмат көрсөтүүлөргө КНСТИ карайт. Маалымат боюнча бул өзгөртүүлөр ЕАЭБ өлкөлөрүнүн мыйзамдарын шайкештөө максатында киргизилүүдө.** Чындыгында ЕАЭБге мүчө мамлекеттерде чет өлкөлүк компаниялар тарабынан ишке

ашырылган кызмат көрсөтүүлөрдү жана жумуштарды жеткирүүлөргө КНСти кошуп эсептөө механизми колдонулат. Теориядан алганда бул КНС салык агенти – жергиликтүү компания тарабынан төлөнөт жана чегерүүгө тиешелүү болушу керек, б.а. бюджетке каражаттардын иш жүзүндө түшүүсү күтүлбөйт. **Чакан жана орто бизнес субъекттеринде ушул КНСти чегерүүгө алуу мүмкүндүгү болбойт жана тиешелүү түрдө бул кошумча жүк болуп калат.** Андан тышкары, бул субъекттер кайтарым КНС боюнча отчет берүүгө милдеттүү болуп калышат, бул болсо ушул мыйзам долбоорунун жөнгө салуучу таасирине талдоо жүргүзүүдөгү чакан жана орто бизнес субъектиси бир салык төлөйт жана бир отчет берет деген ырастоого түздөн-түз карама-каршы келип калат. Кайтарым КНС механизми 2008-жылга чейин Кыргызстанда колдонулган жана аны администрациялоонун оорчулугунан жана реалдуу бюджеттик кирешелердин жоктугунан улам жокко чыгарылган.

7) КР СКнын 53-беренеси **Googleга салык киргизүүнү карайт.** Аралыктан администрациялоо үчүн механизмдердин жана инфраструктуранын жоктугуна байланыштуу Googleга салык деп аталган салыкты шашылыш түрдө киргизүү, ошондой эле кайсы жеткирүүлөр Googleга салык салынууга, кайсылары кайтарым КНСке салынууга тийиш болоору жөнүндө түшүнүктүн так эмес бөлүштүрүлүшү КНСти негизсиз жеткире кошуп төлөөнүн өсүшүнө жана салык органдары менен талаш-тартыштардын көбөйүшүнө алып келиши мүмкүн.

8) КР СКнын 368-беренесинин 2-бөлүгү **накталай эмес формада төлөнгөн товарларды, жумуштарды, кызмат көрсөтүүлөрдү сатууда сатуудан алынуучу салыктын ставкасы 2023-жылдын 1-январына чейин 0% өлчөмүндө экендигин белгилейт. Накталай жана накталай эмес операциялар боюнча бирдиктүү ставкаларга кайтып келүү 2018-2040-жылдар мезгилине өлкөнү өнүктүрүүнүн улуттук стратегиясынын максаттарына карама-каршы келет жана көмүскө экономиканын өсүшүнө түрткү бериши мүмкүн, калктын накталай эмес төлөмгө өтүүсүнө дем берүү бизнести «көмүскөдөн» чыгаруунун эң эффективдүү методдорунун бири катары артыкчылыктүү бойдон калышы керек.**

9) КР СКнын 97-беренесинин 9-бөлүгүнүн 2-абзацына ылайык **кабарлоо, жазма буйруктар, билдирүүлөр жана башка актылар (чечимдерден тышкары) даттанылууга жатпайт.** Бул салык кызматы органынын кызмат адамынын чечимине, аракетине же аракетсиздигине салык төлөөчүнүн даттануу укугуна карама-каршы келет.

Урматтоо менен,
«Тандем» юристтер коомдоштугунун командасы